

מנה בנתן

שינוי הדף היומי בדרך קצרו

לע"צ הגה"צ רבי גדליה בן רבי
אברהם איזמן זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 88 פרשת נצבים תשפ"א

ביצה ה-יא

רבינא ישב לפני רב אשי בר"ה ורב אשי ראהו עצב, אמר לו מדוע אתה עצב אמר רבינא שלא עשיתי עירוב תבשילין, אמר לו תניח היום ותעשה תנאי, כמו שאמר רבא שאפשר להניח עירוב מיו"ט לחבירו ולהתנות, אמר רבינא שרבא התיר רק בשאר יו"ט שני ולא בשל ר"ה, אמר רב אשי שנהרדעי התירו גם בר"ה ביצה שנולדה בראשון, ואמר רב מרדכי שרב אשי אמר לו בפירוש שאין הלכה כמותם.

רב אוסר לשחוט אפרוח שנולד ביו"ט שהוא מוקצה, ושמואל או ר' יוחנן התירו, שכמו שהתיר עצמו בלידתו שניתן לשחטו, כך אין בו מוקצה, ורב כהנא ורב אסי הקשו מה החילוק בין אפרוח לעגל שנולד ביו"ט שמותר לכו"ע, אמר רב כיון שהוא מותר אגב אמו בשחיטתה, אך קשה מעגל שנולד מטריפה שאין לו היתר אגב אמו ובכ"ז מותר לשחטו, ושתק רב, והקשו רבה או רב יוסף מדוע רב שתק ולא אמר שהנולד מטריפה הוא מוכן אגב אמו לכלבים, **עמוד ב** ואמר אביי שמוכן לאדם אינו מוכן לכלבים, שהרי שנינו שמותר לחתוך דילויעין לפני בהמה ונבילה לפני כלבים, ור' יהודה אמר שאם לא היתה נבילה מער"ש אסור לתתה לכלבים שאינה מוכנה וא"כ ק"ו שמוכן לכלבים אינו מוכן לאדם, ואמר רבה שיש לחלק שמה שמוכן לאדם אינו מוכן לכלבים שלא נותנים לכלבים מה שראוי לאדם, אך מוכן לכלבים הוא מוכן לאדם שדעתו של האדם על כל מה שראוי לו. וישנה ברייתא כרב שעגל שנולד ביו"ט מותר ואפרוח שנולד ביו"ט אסור, והחילוק הוא שעגל מוכן אגב אמו בשחיטה ואפרוח אינו מוכן אגב אמו, וישנה ברייתא כשמואל שעגל ואפרוח שנולדו ביו"ט מותרים, שהעגל מוכן אגב אמו והאפרוח מתיר עצמו בשחיטה.

שנו בברייתא שלת"ק אפרוח שנולד ביו"ט אסור ור"א בן יעקב אוסר גם בחול שעדיין לא נפתחו עיניו, והוא כשרץ, וכן למדו בברייתא מהפסוק **לכל השרץ השרץ על הארץ** לרבות אפרוחים שלא פתחו עיניהם, וזה כר"א בן יעקב.

רב הונא אומר בשם רב שביצה נגמרת עם יציאתה, ואין לומר שהכוונה היא שאחר שנגמרה מותרת לאכלה בחלב ואילו היתה במעי אמה אסורה בחלב כי יש ברייתא מפורשת שהשוחט תרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותר לאכלם בחלב, ואין הכוונה שהיא נגמרה עם יציאתה ומותר לאכלה ביו"ט ואם מצאוה במעי אמה אסורה ביו"ט, כי ישנה ברייתא שמתירה לאכול ביו"ט ביצה שנמצאה במעי התרנגולת, ואין לומר שהברייתא מחדשת את מה שלא כתוב במשנה, כי המשנה אמרה שב"ש וב"ה נחלקו בביצה שנולדה ומשמע שכשהיא במעי אמה לכו"ע היא מותרת ביו"ט, ואין לומר שב"ה אסור גם את הנמצאת במעי אמה, וכתבו ביצה שנולדה לומר שב"ש התירו אף הנולדת, שא"כ הברייתא שמתירה ביצים שנמצאו במעי התרנגולת ביו"ט לא כב"ש ולא כב"ה, אלא יש לבאר בדעת רב שזה לענין מקח וממכר שביצה נגמרת רק עם יציאתה ורק מאז היא ראויה לגדל אפרוחים ואם נמצאה במעי אמה אינה מגדלת אפרוחים,

דף ז כמו אותו אדם שאמר, למי יש ביצים של פחיא שנולדו, ונתנו לו ביצי שחוטה ובא לפני ר' אמי ואמר שזה מקח טעות ויכול לחזור בו, והחידוש הוא שלא נאמר שאמר פחיא לומר שהם מבושלות כמו שצריך ובאמת הוא צריך לאכילה והמקח לא יחזור ורק יחזיר לו את ההבדל במחיר, אלא המקח בטל. **אדם אחד אמר** למי יש למכור ביצי זכר ונתנו לו ביצים שהתרנגולת התחממה בקרקע, ור' אמי אמר שזה מקח טעות

דף ה מתחילה קיבלו עדות החודש כל היום, ופעם אחרו העדים אחר הקרבת תמיד של ערב והכהנים אמרו שיר של חול, ואז תיקנו שיקבלו עדות החודש רק עד המנחה, ואם באו אחר תמיד של ערב לא מקבלים אותם אלא נוהגים אותו היום קדש וכן למחרת, ואמר רבה שאחר שתתיקן רבן יוחנן בן זכאי לקבל העדים כל היום ביצה שנולדה בראשון מותרת בשני, ואביי הקשה שרב ושמואל אמרו שהביצה אסורה, אמר לו רבה שהוא אמר לדעת ריב"ז ומה קשה מרב ושמואל, ולא קשה על רב ושמואל מהמשנה שהם דיברו בכבל אך בא"י מותר, ולדעת רב יוסף אף אחר תקנת ריב"ז ביצה אסורה כיון שהיא נאסרה במנין, ודבר שנאסר במנין צריך מנין אחר להתירו, ורב יוסף הוכיח מהפסוק **לך אמור להם שובו לכם לאהליכם**, שאח"כ נאמר **במשוך היובל המה יעלו בהר**, וכן שנינו שכל מקום שהוא מהלך יום אחד מכל צד של ירושלים מעלים כרם רבעי, והתחום הוא אילת מהדרום ועקרבת מהצפון, לוד במערב וירדן מהמזרח, ואמרו בשם ר' יוחנן שהטעם הוא כדי לעטר את שוקי ירושלים בפירות, ולר"א היה כרם רבעי במזרח לוד בצד כפר טבי **עמוד ב** והוא רצה להפקירו לעניים ואמרו לו תלמידיו שכבר נמנו חביריו להתירו וחביריו היינו ריב"ז, ומשמע שאם נמנו מותר ובלי שנמנו נשאר האיסור, ורב יוסף הביא פסוק נוסף שלא נאמר שכבר כתוב קודם שהאיסור לגשת לאשה הוא ג' ימים וא"כ מדוע צריך לכתוב **אמור להם שובו לכם לאהליכם**, אלא שצריך מנין אחר להתירו, אך יש לדחות שהפסוק בא לצוות על עונה, לכן הביאו פסוק נוסף **במשוך היובל המה יעלו בהר**, כיון שקודם נאמר **גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא**, ודבר שבמנין צריך מנין אחר לכן כתוב **במשוך היובל המה יעלו בהר**, ואין לומר שזה רק בדבר שהתורה אסרה, שלגבי כרם רבעי רואים שגם באיסור דרבנן יש צורך במנין אחר להתיר, ואין לומר שגם נימנו להתיר ביצה כדברי רבה, כי נמנו רק על עדות ולא על ביצה, ואביי מבאר שאין מנין על ביצה אלא אחר שאסור להעיד מאוחר ממילא יש לאסור בביצה, וכשהותר עדות ממילא מותר ביצה.

רב אדא ורב שלמן שהגיעו מבי כלוחית אמרו שגם אחר תקנת ריב"ז יש לאסור ביצה שמא יבנה המקדש ויאמרו וכי שנה שעברה לא אכלנו ביצה ביו"ט שני גם השנה יותר לאכול, אך שנה שעברה זה היה ב' קדושות והשנה זה קדושה אחת, ואין לומר שגם בעדות לא נקבל שלא יאמרו ששנה שעברה קבלנו כל היום וגם השנה נקבל, יש לחלק שעדות מסורה רק לב"ד ואין לגזור, אך ביצה היא מסורה לכל אדם, וגם רבא סובר שביצה אסורה אף אחר תקנת ריב"ז שהרי גם הוא מודה שאם באו עדים אחר המנחה שנוהגים אותו יום קודש וגם למחרת, והלכה כרב לענין ביצה בין לקולא בין לחומרא,

דף ו רבא סובר שנכרים מתעסקים במת ביו"ט ראשון, וביו"ט שני מותר אפילו ע"י ישראל, ואף ביו"ט שני של ר"ה, ובביצה לא מקילים בר"ה, ונהרדעי התירו ביצה ביו"ט שני של ר"ה, שלא חששו שעיברו את אלול, שהרי רב חיינא בר כהנא אמר בשם רב שמימות עזרא לא עיברו את אלול, ומר זוטרא אומר שביו"ט שני מתעסקים ישראל במת רק אם שהה אך אם לא שהה יחכו למוצאי יו"ט, ורב אשי סובר שלא משהים כלל שיו"ט שני הוא כחול גמור לענין מת ומותר גם לחתוך עבורו גלימא ולקצוץ הדסים, ורבינא אומר שבזמן שיש חברים לא עושים כלום למת שהם לא יכריחו לעשות שאר מלאכה.

ומחזיר, והחידוש הוא שלא נאמר שבאמת הוא רצה אותם לאכילה ורצה ביצי זכר שהם שמינות יותר ויחזיר לו רק את ההבדל במחיר, קמ"ל שבטל המקח, עוד יש לבאר שהביצה נגמרת עם יציאתה והכוונה כשיצאה רובה, וכו' יוחנן שביצה שיצא רובה מערב יו"ט וחזרה מותר לאכלה, וללישנא בתרא רב אמר עם יציאתה הכוונה שיצאה כולה ולא כר' יוחנן.

ר' יעקב סובר שביצה שנמצאה במעי אמה והיא מעורה בגידים אסור לאכלה בחלב, ובברייתא שנינו שהאוכל מנבלת עוף טהור ומשלל של ביצים מהעצמות והגידים ומבשר שנתלש מהחי טהור, ואם אכל מאשכול של ביצים מקורקבן ובני מעים או שהמחה חלב וגמעו טמא, ואומר רב יוסף שזה לא כר' יעקב שלדעתו ביצים המעורות בגידים הן כבשר העוף, ואביי דוחה שר' יעקב דיבר רק לענין בשר בחלב ולא לענין טומאה, ואין לומר שגם בטומאה נגזור כי לא מרבים טומאה בדרבנן, וללישנא בתרא מה שכתוב שמאשכול של ביצים טמא זה כר' יעקב שאומר שמעורות בגידים אסורות בחלב, ואביי דוחה שיתכן שמאשכול אין הכוונה לביצים אלא לאשכול עצמו והחידוש הוא שזה כקורקבן ובני מעים שאף שהם בשר הם לא יטמאו כי יש אנשים שלא אוכלים אותם וחידשו שהם טמאים, וכך כתבו באשכול שטמא אף שלא כולם אוכלים אותו.

שנו בברייתא שהמשמש ביום נולד ביום וזה תרנגולת, והמשמש בלילה מוליד בלילה זה עטלף והמשמש בין ביום בין בלילה מוליד ביום ובלילה, והיינו אדם והדומה לו, והנ"מ היא כדברי רב מרי בשם רב כהנא שאם בדק בערב יו"ט בקן תרנגולת ולא היתה בה ביצה וכשהשכים למחרת הוא מצא בה ביצה היא מותרת שודאי היא לא נולדה בלילה, אלא שאתמול הוא לא בדק היטב ואפילו אם בדק טוב יתכן שיצאה וחזרה וכו' יוחנן שמותרת, ומה שר' יוסי בן שאול אמר בשם רב שאם בדק בקן תרנגולת בערב יו"ט ולא מצא ביצה והשכים למחרת ומצא ביצה אסור, יש לומר שמדובר בביצה שהתרנגולת התחממה מהקרקע, ורב כהנא דיבר כשיש זכר עמה, ואין לומר שהיא התחממה מהקרקע שרבינא אמר שידוע שאם יש זכר אינה מתחממת מהקרקע, ואמר רב גמזא בשם רב שהשיעור הוא שהזכר נמצא במקום שהיא שומעת קולו ביום, עמוד ב ורב מרי התיר גם במרחק ס' בתים, אך אם יש נהר אינה עוברת, ואם יש גשר היא עוברת, והיה מקרה שהיא עברה אפילו בחבל על נהר, וכשאין זכר לכאורה נאסור אם לא בדק, וצריך לומר שאם לא בדק תולים שזה מערב יו"ט, וכשבדק אין לתלות שיצאה רובה וחזרה כי זה לא מצוי,

עוד אמר ר' יוסי בן שאול בשם רב שיש סכנה בשום כתוש שהיה גלוי.

לב"ש שיעור שאור הוא פחות מחמץ, שהתורה יכלה לכתוב חמץ ונלמד שאור בק"ו שאם חמץ שאין חימוצו קשה שיעורו כזית שאור שחימוצו קשה ודאי שאסור בכזית, והתורה כתבה שאור לומר שהשיעור אינו שווה, ולב"ה התורה כתבה שאור שאם היה כתוב רק שאור היינו אומרים שרק שאור אסור שחימוצו קשה ובחמץ אי אסור, ואם היה כתוב חמץ היינו אומרים שרק הוא אסור כי הוא ראוי לאכילה ושאר שאינו ראוי לאכילה לא אוסרים, קמ"ל שגם שאור אסור, ולכאורה ר' זירא אומר שהתורה כתבה שאור וחמץ לומר שאין הבדל ביניהם וזה לא כב"ש, ויש לומר שהם לא נחלקו לענין אכילה אלא לענין ביעור, שלב"ש לא לומדים ביעור מאכילה, ולב"ה לומדים ביעור מאכילה, וכן אמר ר' יוסי בר חנינא שלענין אכילה לכו"ע השיעור הוא בכזית ונחלקו רק לענין ביעור, וכן שנינו בברייתא שהם נחלקו בפסוק לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור שלב"ש שאור בכזית וחמץ בככותבת ולב"ה שיעור שניהם כזית.

המשנה אומרת השוחט חיה ועוף ומשמע שרק בדיעבד, ובסיפא כתוב שלב"ה לא ישחוט ומשמע שלת"ק ישחוט, ואין לומר שהכוונה שלא ישחוט ויכסה אך לשחוט מותר לכתחילה, שהרי בסיפא שנינו שלכו"ע אם שחט יחפור בדקר ויכסה, וא"כ משמע שברישא לא מדובר בדיעבד, ורבה מבאר שהשוחט שבא לשאול אומרים לו שלב"ש יכול לשחוט ולחפור ולכסות ולב"ה לא ישחוט אלא אם היה לו אפר מוכן מאתמול, ורב יוסף מבאר שהשוחט בא לשאול, ולב"ש אומרים לו לך חפור ושחוט וכסה, ולב"ה אומרים לו שלא ישחוט אלא אם היה לו עפר מאתמול, אמר אביי לרב יוסף שלכאורה הוא ורבה נחלקו בדברי ר' זירא בשם רב שהשוחט צריך שיתן עפר מלמטה ועפר מלמעלה, שכתוב ושחט את דמו וכסהו בעפר ולא כתוב וכסהו עפר, אלא בעפר לומר שצריך שיהיה עפר למטה, ורב יוסף סבר כר' זירא שצריך על עפר, ורבה לא כר' זירא, אמר לו רב יוסף שגם רבה סובר כר' זירא, ונחלקו שלרבה אם היה עפר למטה מותר ואם לא, חוששים שיתחרט ולא ישחוט, ורב יוסף סובר שלא חששו כדי שלא להמנע משמחת יו"ט,

ר' זריקא אמר בשם רב יהודה אומר שב"ה התירו כשכבר שחט לחפור בדקר רק אם היה נעוץ מבעוד יום, ויש להקשות שהוא עושה כתישה,

דף ח וביאר רב חייא בר אשי בשם רב שמדובר בעפר תיחוח שאין בו כתישה, אך קשה שנחשוש שעושה גומא, ויש לבאר כדעת ר' אבא שהחופר גומא בגלל שהוא צריך את העפר פטור בשבת.

המשנה מסימת שאפר כירה מוכן הוא, ויש להקשות שהמשנה לא הזכירה קודם דין אפר כירה, ורבה מבאר שאינו טעם למה שכתוב קודם אלא כותבים עוד דין אפר כירה מוכן, ורב יהודה אומר בשם רב שזה דוקא כשהוסק מערב יו"ט ואם הוסק ביו"ט אסור, אך אם ראוי לצלות בו ביצה מותר, וכן אומרת הברייתא שכשאמרו שאפר כירה הוא מוכן זה רק כשהוסק מערב יו"ט ואם הוסק ביו"ט אסור, ואם ראוי לצלות בו ביצה מותר וכן אם הכניס עפר עבור גינתו וחורבתו מותר לכסות בו.

רב יהודה אומר שמותר להכניס עפר מלא הקופה ולעשות בו כל צרכו, ומר זוטרא אמר בשם מר זוטרא רבה שזה מותר רק ביחד לו קרן זוית, אך קשה מה ששנינוט שלא שוחטים כוי ביו"ט, ואם שחט לא יכסה, ולכאורה מדוע שלא ישתמש בסתם עפר, אך יש לומר שודאי יכל ע"י דקר נעוץ אלא מדובר שלא היה לו וא"כ מדובר שאין לו כלל עפר, אך קשה שא"כ אפילו אין לשחוט גם ודאי חיה, ויש לבאר שהמשנה באה לומר שלא רק ודאי חיה לא ישחוט אלא אפילו ספק לא ישחוט, ולא אומרים שישחוט בלי כיסוי בגלל שמחת יו"ט, עמוד ב אך יש לדייק שכתוב בסיפא ואם שחטו לא יכסה, ומשמע שברישא מדובר שיש לו עפר, ורבה אומר שאפר כירה מוכן עבור ודאי ולא עבור ספק, ולכאורה הטעם הוא שעושה גומא, אך לפ"ז נאסור גם בודאי אלא שלא חששו כדברי ר' אבא שהחופר גומא והוא צריך רק את עפרה פטור, וא"כ נתיר גם בספק, ואין לומר שחששו לכתשה כי אז נאסור גם ודאי, ואין לומר שבודאי מותר שעשה של כיסוי דוחה לאו של יו"ט, שרק במילה בצרעת או סדין בציצית שבעקירת הלאו מתקיים העשה, וכאן הכיסוי הוא אחר הכתישה, ואין לומר שכונת תוך כדי הכיסוי, והעשה של כיסוי לא ידחה את הלאו של יו"ט שיו"ט הוא עשה, ועשה אינו דוחה לאו ועשה, ורבא מבאר שבאפר כירה דעתו רק עבור ודאי ולא עבור ספק, וכמו שאמר רבא שאם הכניס עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דם ציפור ואם הביא עבור כיסוי דם אסור לכסות בו צואה, ולדעת נהרבלאי אפילו אם הכניס עבור כיסוי דם מותר לכסות בו צואה, ובא"י אמרו שנחלקו ר' יוסף בר חמא ור' זירא או רבא בר רב יוסף בר חמא ור' זירא, האם כוי הוא כצואה או לא, ויש להביא ראייה

שרבא סובר שכוי כצואה, שהרי הוא אמר שאם הכניס עפר עבור צואה מותר לכיסוי דם, ואם הכניס לכיסוי דם אסור עבור צואה, ורמי בר רב ייבא אומר שאסרו בכוי לכסות רק ביו"ט כדי שלא יבואו להתיר את חלבו, אך בחול מותר שאומרים שהוא מכסה עבור נקוי החצר, אך לפ"ז אם שחט כוי באשפה גם בחול יהיה אסור, וכן אם בא לשאול נאסור, וצריך לומר שבחול הוא אומר שחכמים אמרו שיטרח לכסות מספק, אך ביו"ט אם זה היה ספק לא היו מצריכים לכסות, ולכן חששו שהוא יתיר את חלבו ויאמר שהוא ודאי חיה, ור' זירא סובר לא רק דם כוי לא מכסים אלא לא מכסים גם כל דם בהמה חיה ועוף אם התערבו, ור' יוסי בר יאסיניה אומר שזה רק כשאינו יכול לכסות בדקירה אחת, ואם יכול לכסות בדקירה אחת מותר והחידוש הוא שלא גוזרים דקירה אחת בגלל ב' דקירות.

רבה אומר שאם שחט ציפור בערב יו"ט לא מכסים ביו"ט

דף ט אם גלגל עיסה בערב יו"ט, יפריש חלה ביו"ט, ולדעת אביו של שמואל, לא יפריש חלה ביו"ט, ולכאורה שמואל סובר שבחול"ל יכול לאכול מהעיסה ואח"כ להפריש א"כ הוא חולק על אביו, ורבה מבאר שגם שמואל יודה שאם קרא שם שאסורה לזרים, וזה נכלל באיסור להפריש תרומות ביו"ט.

משנה לב"ש אסור להוליך סולם משובך לשובך, ומותר רק מחלון לחלון ולב"ה מותר גם משובך לשובך. **גמרא** רב חנן בר אמי אומר שנחלקו רק ברה"ר שלב"ש גזרו שהרואה יאמר שהוא בא לעשות טיח בגגו, וב"ה לא חששו שהשובך מוכיח שהוא בשבילו, וברשות היחיד מותר גם לב"ש, אך קשה שרב יהודה אמר בשם רב שמה שאסור מפני מראית עין אסור גם בחדרי חדרים, ויש לומר שנחלקו בזה תנאים ששנינו שמי שנרטבו בגדיו יכול לשטוח בחמה לא כנגד העם, ולר"א ור"ש אסור, ללישנא בתרא רב חנן בר אמי אמר שנחלקו רק ברשות היחיד אם אסור גם בהצנע מה שאסור מפני מראית עין, וברה"ר אסור לכו"ע, ולפ"ז רב שאסר בחדרי חדרים הוא כב"ש, ויש לומר שנחלקו בזה תנאים לענין בגדים שנרטבו במים, **עמוד ב** ודברי המשנה הם לא כר"ש בן אלעזר שאמר שלכו"ע מותר להעביר הסולם משובך לשובך ונחלקו רק להחזיר שלב"ש אסור וב"ה מתירים, ור' יהודה אומר שזה רק בסולם של שובך, ובסולם של עליה אסור לכו"ע, ור' דוסא אומר שמותר להטות מחלון לחלון ואחרים אמרו בשם ר' דוסא שמותר גם לדדות בו.

כשבני ר' חייא חזרו מהכפרים שאלם אביהם האם באה שאלה לידיהם, אמרו לו שהיתה שאלה על סולם והם התירו, אמר ר' חייא שהם צריכים לאסור, והם חשבו שרק ר' יהודה אסר בסולם של עליה ולת"ק מותר לב"ה, והאמת היא שר' יהודה רק מבאר את טעמו של ת"ק, וכן מוכח ממה שכתוב: מוליכים הסולם משובך לשובך ואם מדובר בסולם של עליה צריך לומר מוליכים את הסולם לשובך, ומשמע שמותר רק סולם של שובך, אך הם למדו שלא כתוב שמדובר בסולם של שובך וא"כ הכוונה היא שלוקחים סולם אף לכמה שובכים, וללישנא בתרא הם אמרו שבא לידיהם שאלה בהטית סולם של עליה והם התירו אמר להם שיש לאסור והם חשבו שאף שר' יהודה אסר ר' דוסא התיר והאמת היא שר' דוסא החמיר לגמרי ואף במה שהתיר ר' יהודה.

במשנה רואים שב"ש מחמירים לענין שמחת יו"ט וב"ה מתירים, ולכאורה לענין כיסוי הדם שנינו שב"ה החמירו וב"ש הקילו, ור' יוחנן אומר שיש להחליף כאן וב"ה מחמירים, אך לכאורה יש לחלק, שב"ש הקילו בכיסוי כשיש דקר נעוץ ובלי דקר נעוץ אסור, וב"ה הקילו כאן הוא בגלל שהשובך מוכיח עליו אך שם הם לא יקלו, אלא הקושיא היא מהמשנה לענין גוזלות שלב"ש לא נוטל אם לא נענע מערב יו"ט ולב"ה יכול לעמוד ולומר זה וזה אני נוטל, וא"כ ב"ש מחמירים בשמחת

יו"ט וב"ה מקילים, ולענין כיסוי ב"ש הקילו וב"ה החמירו, ור' יוחנן אמר שיש להחליף בגוזלות שלב"ה מנענע, ולב"ש מספיק לעמוד ולומר, אך יש לחלק שב"ש התירו בכיסוי רק כשיש דקר נעוץ,

דף י ובלי דקר נעוץ אסור, ובגוזלות ב"ה מתירים כיון שהאיסור הוא רק משום מוקצה, וכדי להוציא ממוקצה מספיק עומד ואומר, אלא יש להקשות ממה ששנינו לקמן שלב"ש לא לוקחים עלי לקצב עליו בשר ולב"ה מותר, וא"כ ב"ש מחמירים בשמחת יו"ט ובכיסוי הדם ב"ש מקילים וב"ה מחמירים, ור' יוחנן אומר שיש להחליף שב"ש מקילים בעלי לקצב, אך יש לחלק שב"ש הקלו רק בדקר נעוץ או שב"ה הקילו רק בעלי שיש עליו תורת כלי, אלא י"ל שהקושיא היא ממה ששנינו לקמן שלב"ש לא נותנים עור לפני דורסן ומותר להגביהו רק אם יש עליו כזית בשר, ולב"ה מותר, א"כ ב"ש החמירו בשמחת יו"ט, ולענין כיסוי הדם ב"ש הקילו, ור' יוחנן אמר שיש להחליף ולב"ה אסור בעור לפני דורסן, אך יש לחלק שב"ש הקילו רק בדקר נעוץ, וב"ה התירו בעור כי הוא ראוי לשכיבה, אלא יש לומר שקשה ממה ששנינו לקמן שלב"ש לא מסלקים תריסים ביו"ט ולב"ה מותר גם להחזיר, א"כ ב"ש מחמירים בשמחת יו"ט, ובכיסוי הדם ב"ש מקילים, ואמנם יש לחלק שב"ש הקלו רק בדקר נעוץ, אך קשה מדוע ב"ה מקילים בתריסים, ר' יוחנן אומר שיש להחליף וב"ה מחמירים בתריסים, או שרק בתריסים ב"ה הקילו שאין בנין וסתירה בכלים, אך בכיסוי הדם הם החמירו.

משנה לב"ש לא יטול גוזלות אלא אם נענע מבעוד יום, ולב"ה מספיק לעמוד ולומר זה וזה אני נוטל. **גמרא** ר' חנן בר אמי אומר שנחלקו בבריכה ראשונה של הגוזלות, שלב"ש גוזרים שמא ימלך מלהשתמש בהם, וב"ה לא חששו לכך ובבריכה שניה לכו"ע מספיק ליחד בלי נענוע.

שנינו שלב"ה אומר זה וזה אני נוטל, ולכאורה מספיק שאומר מכאן אני נוטל, ואין לומר שב"ה לא סוברים שיש ברירה, שהרי שנינו באהלות שאם יש מת בבית ויש הרבה פתחים כולם טמאים, ואם נפתח אחד רק הוא טמא וכולם טהורים, ואם חשב להוציא מפתח או חלון שיש בו ד' על ד' מציל על כולם, ולב"ש דוקא כשחשב קודם שמת, ולב"ה מועיל מחשבה גם אחר שמת, ורואים שלב"ה יש ברירה ויש לדחות שרבה סבר שב"ה טהרו רק מכאן ולהבא ולא למפרע, ורבה אומר שטהור גם למפרע, ואצלנו צריך לברר שמא יטלטל לבדוק גוזל ויעזבנו, ונמצא שהוא טלטל משהו שלא ראוי לו, ואמנם במשנה שנינו שמספיק לומר זה וזה אני נוטל וא"כ לא בדק מאתמול, ויש לומר כשמזמין מערב יו"ט לא יקח מאחרים, **עמוד ב** וביו"ט עצמו אסור שמא השמינים יכחישו והכחושים ישמינו וטלטל משהו שאינו ראוי, או שהוא ימצא שכולם כחושים והוא ימנע משמחת יו"ט.

משנה זימן בשובך שחורים ונמצא לבנים או לבנים ומצא שחורים, או שהיו ב' ומצא ג' אסור, אך אם היו ג' ומצא ב' מותר, ואם הזמינם בתוך הקן ומצא חוץ לקן אסורים, ואם רק הם נמצאים שם הם מותרים. **גמרא** לכאורה אין חידוש בדין המשנה ורבה מבאר שמדובר שזימן שחורים ולבנים ומצא שחורים במקום של הלבנים ולבנים במקום של השחורים, וא"כ נאמר שהם אותם עופות והם התהפכו, קמ"ל שאותם שזימן הלכו לעולם ואלו אחרים הם, ולכאורה מוכח מכאן כדברי ר' חנינא שרוב וקרוב הולכים אחר הרוב, ויש לדחות כמו שביאר אב"י שהיה דף לפני השובך ויתכן שהם הגיעו ממנו.

זימן ב' ומצא ג' אסורים ממה נפשך או שכולם אחרים, או שהם נשארו והנוסף מעורב בהם, ואם זימן ג' ומצא ב' תולים שהם נשארו ואחד מהם הלך, ולכאורה המשנה כדעת רבי שנחלקו

להניח מנה ומצא מאתים, לרבי חולין ומעשר שני מעורבים ולחכמים הכל חולין, ואם הניח מאתים ומצא מנה לרבי אחד הלך והשני נשאר, ולחכמים הכל חולין, ויש לומר שגם חכמים יודו לגבי גוזלות כדברי ר' יוחנן ור"א שגוזלות עשויים לדדות, אך ניתן לתרץ כמו שנחלקו ר' יוחנן ור"א אם נחלקו רבי ורבנן בב' כיסים ובכיס אחד לכו"ע חולין, או שנחלקו בכיס אחד ובב' כיסים לכו"ע אומרים שמנה אחד נשאר והשני הלך, ולדעה שנחלקו בב' כיסים צריך להגיע כאן לתירוץ שגוזלות עשויים לדדות, אך לדעה שבב' כיסים מנה נשאר ומנה הלך א"כ אותו דבר בגוזלות ולא נחלקו בזה רבי ורבנן, ורב אשי אומר שמדובר בגוזלות קשורים ובכיסים קשורים, וא"כ גוזלות יכולים להתנתק אך כיסים לא מתנתקים מעצמם, ורבי סובר שגם כיסים לפעמים מתעכל הקשר שלהם.

דף יא לכאורה מדברי המשנה שאם נמצאו לפני הקן אסורים מוכח כדברי ר' חנינא שרוב וקרוב הולכים אחר הרוב, ואביי דוחה שמדובר שיש דף לפני הקן, ורבא מבאר שמדובר בב' קינים אחד על השני ולא רק כשזימן התחתונות ולא העליונות ומצא למטה ולא למעלה שאסורות שתולים שהלכו לעולם ואלו אחרים הן, ומה שלמטה השתרבב מלמעלה, אלא גם אם זימן למעלה ולא למטה ומצא למעלה ולא למטה בכ"ז אסורים שאומרים שמי שהיו כאן הלכו, ואלו עלו מלמטה.

כשיש רק שנים מותרים, לכאורה אם מדובר במפריחים נאמר שמי שהיו כאן הלכו ואלו אחרים, ואם הם מדדים אם יש קן תוך נ' אמה יתכן שדידו ממנו, ואם אין קן ודאי הם מותרים, כמו שאמר מר עוקבא בר חמא שניתן לדדות רק נ' אמה, ויש לומר שמדובר שיש קן תוך נ' אמה אך בקרן זוית, ולא אומרים שהם דיידו כיון שהם מדדים רק אם רואים את קינם, ואם לא אינם מדדים.

משנה לב"ש לא נוטלים עלי לקצב עליו בשר ולב"ה מותר, לב"ש לא נותנים עור לפני דורסן ולא מגביה אותה אלא אם יש בו כזית בשר ולב"ה מותר. **גמרא** לכו"ע אם קצב עליו בשר אסור לטלטלו, אביי אומר שנחלקו בעלי, ובשובר עצמות לכו"ע מותר לקצב בשר, ולכאורה זה פשוט שכתוב **עלי**, ויש לומר שהיינו אומרים שגם שובר עצמות אסור וכתבו עלי לחדש שגם דבר שמלאכתו לאיסור ב"ה מתירים, קמ"ל שרק עלי מותר, וללישנא בתרא מותר אפילו שובר עצמות חדש, ולא אומרים שימלך ולא יקצב עליו, אך קשה שב"ש חששו שמא ימלך, שהם אמרו שלא מוליכים טבח וסכין לבהמה ולא בהמה לטבח ולסכין, ולב"ש לא מוליכים תבלין ומדוך למדוכה ולא מדוכה לתבלין ומדוך ולב"ה מוליכים, וא"כ ב"ש חששו שימלך, ויש לחלק שבבהמה מצוי שימלך שיחשוב שאינו רוצה בהמה כחושה זו, וכן בקדירה ימלך שאינו רוצה לבשל מה שצריך תבלין ויבשל דבר שאינו צריך תבלין, אך מה שכבר שחט אין חוששים שימלך ולא ישבור שהרי היא שחוטה כבר ועשויה לשבירה.

בברייתא שנו שלכו"ע מולחים בשר לצלי על העור, ואביי אומר שמותר במליחה של צלי ולא מליחה לקדירה, ולכאורה זה פשוט שהרי כתוב לצלי, ויש לומר שהחידוש הוא שאסור לצלי שהוא כמו קדירה, לת"ק לא מולחין חלבים ביו"ט ולא הופכים בהם, ואמרו בשם ר' יהושע שיכול לשטחן ברוח על יתדות, ורב מתנא פסק כר' יהושע, וללישנא בתרא הוא אמר שאין הלכה בכר' יהושע, ולכאורה ללישנא קמא מובן שתמיד יחיד ורבים הלכה כרבים, והוא צריך לחדש שכאן הלכה כיחיד, אך ללישנא בתרא קשה שלא צריך לחדש שאין הלכה כיחיד, ויש לומר שבא לחדש שלמרות שמסתבר טעמו של ר' יהושע שאם לא נתיר לו הוא ימנע לשחוט, קמ"ל שאין הלכה כמותו, **עמוד ב** והחילוק מעור לפני דורסן ששם לא מוכח הדבר כיון שראוי

לשכב עליו, אך בחלבים יאמר שאם התירו שלא יסריח מה ההבדל לשטוח או למלוח.

שמואל אומר שמותר למלוח כמה חתיכות למרות שצריך רק לאחת, רב אדא בר אהבה הערים ומלח אחת, ואח"כ נמלך ומלח אחרת.

משנה לב"ש לא מסלקים תריסים ביו"ט ולב"ה מותר גם להחזיר. **גמרא** עולא מבאר שתריסים זה תריסי החנויות, והתירו ג' דברים סופם בגלל תחילתם, לתת עור לפני דורסן, ולהחזיר תריסי חנויות, וכן מותר לתת רטיה במקדש, ורחבא אמר בשם ר' יהודה שהתירו לפתוח חבית של עם הארץ, או להתחיל עיסתו ברגל שר' יהודה סובר שיכול לגמור, החידוש בעור לפני הדורסן שלא נאמר שהטעם הוא שראוי לשכיבה ויהיה מותר גם כששחט לפני יו"ט, וחידש עולא שההיתר הוא רק כששחט ביו"ט, והוא חידש בתריסי חנויות שלא נאמר שב"ה התירו בגלל שאין בנין וסתירה בכלים ומותר גם של בתים קמ"ל שמותר רק של חנויות, וכן מה שהותר החזרת רטיה אף שכתוב כך במשנה שמותר להחזיר רטיה במקדש ולא במדינה, אך היינו אומרים שההיתר הוא בגלל שאין שבות במקדש ויהיה מותר גם לכהן שאינו ראוי לעבודה, וחידש עולא שהטעם הוא משם סופו ורק כהן הראוי לעבודה מותר להחזיר, ולכאורה גם פותח חביתו שנינו כבר במשנה שמותר לפתוח חבית ולר' יהודה יכול לגמור, ויש לומר שהיינו אומרים שטומאת עם הארץ ברגל הוא כטהור ומותר גם כשלא התחיל, מחדש רחבא שרק כשהתחיל גומר, ועולא לא מנה את זה שהוא לא שנה דבר שתלוי במחלוקת ואת משנתינו הוא מנה, שב"ש אינה משנה במקום ב"ה.

משנתינו אינה כר"ש בן אלעזר שאומר שלכו"ע מסלקים תריסים ביו"ט ונחלקו רק להחזיר שב"ש אסרו וב"ה התירו, ונחלקו כשאין להם ציר אך אם יש ציר מותר גם לב"ש, ויש ברייתא שנחלקו בלי ציר וכשיש ציר אסור לכו"ע, ואביי אומר שכשיש ציר מהצד לכו"ע אסור ובלי ציר כלל מותר לכו"ע ונחלקו כשיש ציר באמצע האם גוזרים משום ציר מהצד או שלא גזרו.

בברייתא שנו שלכו"ע מולחים בשר לצלי על העור, ואביי אומר שמותר במליחה של צלי ולא מליחה לקדירה, ולכאורה זה פשוט שהרי כתוב לצלי, ויש לומר שהחידוש הוא שאסור לצלי שהוא כמו קדירה, לת"ק לא מולחין חלבים ביו"ט ולא הופכים בהם, ואמרו בשם ר' יהושע שיכול לשטחן ברוח על יתדות, ורב מתנא פסק כר' יהושע, וללישנא בתרא הוא אמר שאין הלכה בכר' יהושע, ולכאורה ללישנא קמא מובן שתמיד יחיד ורבים הלכה כרבים, והוא צריך לחדש שכאן הלכה כיחיד, אך ללישנא בתרא קשה שלא צריך לחדש שאין הלכה כיחיד, ויש לומר שבא לחדש שלמרות שמסתבר טעמו של ר' יהושע שאם לא נתיר לו הוא ימנע לשחוט, קמ"ל שאין הלכה כמותו, **עמוד ב** והחילוק מעור לפני דורסן ששם לא מוכח הדבר כיון שראוי